

TOVERITAR

Amerikan suomalaisen työläisnaisten äänikannattaja ilmestyy Astoriassa, Ore., joka tiistai The Western Workmen's Publ. Society'n kustantamana.

Tilauhinnot Yhdysvaltoihin
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
Canadaan ja Suomeen
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.00

TOVERITAR

Box 99 Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)

SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:

One year \$1.50 — 6 months 90c

IN CANADA:

One year \$1.75 — 6 months \$1.05

TOIMITUS:
MAIJU NURMI

Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ
OSOTTAA:

UUSIA 108
UUDISTUKSIA 34
KATKENNUT 54

TOVERITTAREN LUKIJOILLE,
AVUSTAJILLE JA ASIAMIEHILLE!

Nyt, kun eron toimestani, jossa minulla on ollut kunnia palvella Toverittaren lukijakuntaa vähän yli kaksi vuotta, pyydän ensinnäkin kiittää kaikkia niitä tovereita ja toverittaria, jotka ovat avustaneet leh-temme kirjoituksilla. Apunne on ollut arvaimattoman suuresta merki-tyksestä, erittäinkin sen tähden kun jo kaksi vuotta sitten kiellettiin toi-sen luokan postioikeudet niiltä leh-diltä, joista Toveritar on saanut e-nimmän työläisnaisten oloja selosta-via tietoja ja suomenneittavia kirjo-tuksia. Tämä postioikeuksien kieltä-minen ja työväenlehtien lakkauttami-nen on vaikeuttanut arvaamattoman paljon toimitustyötä ja kun vielä li-säksi on vakoilulaki tehnyt haittaa sananvapaudelle, on lehtemme sisäl-töön nähden ollut kaikilla — eikä suinkaan vähemmän sen toimittajalla — toivomisen varaa. Toveritar ei ole voinut seurata työläisnaisten py-rinnöitä eikä selostaa heidän olosuh-teitaan täällä ja muissa maissa niin kuin voitaisiin tehdä silloin kun työ-väenlehdet saavat ilmestyä ja kulkea postissa täällä ja ulkomailta tänne. Toverittaren kirjeenvaihtajat ovat jonkun verran kukin paikkakunnil-taan selostaneet naisten oloja ja muutamat siskot ovat kirjoittaneet pi-tempiäkin, työläisnaisten työoloja, kut-en esim. palvelijattarien asemaa se-löstäviä kirjoituksia. Jos toverittaret kaikkialla kirjoittaisivat enemmän sel-laisia kirjoituksia, saataisiin lehteen siten sitä sisältöä, jota nykyään ei muuten, lehtien puutteessa saa.

Toivomukseni on, että toverittaret monta vertaa lukuisammin rupeaisi-ivat kirjoittelemaan lehteemme, sillä myöskin teistä, siskot, riippuu paljon kuinka monipuolinen on lehtemme sis-ältö.

Lehtien asiamiesarmeija on ehkä akkerin toimitusjoukko puoluetoi-minussamme. Toverittarella ei sin-kaan liene saamattomin asiamiesar-meija, päättäen siitä, että samalla ai-kaa kun toisilla lehdillä on kiihkeitä levityskilpailut kallisarvoisten lahjo-jen kanssa, pitävät asiamiehemme To-verittaren tilaajamäärän yli kahdek-san tuhannen, ja vieläpä osottavat numerot joka viikko tilaajamäärän ai-na hiljalleen nousevan. Teille pyy-dään sanoa, että kun Toverittaren le-vityskuukausi vihdoinkin jolloinkin tulee, niin tehkää nyt Kerrankin sel-läinen ryynnitys, jotta Toverittaren tilaajamäärä nousee useilla sadoilla yli 10,000. Kesän ajalla tahtoo kaik-kien lehtien tilaajamäärä jonkun ver-

ran laskea, ja niin Toverittarenkin, mutta kun on joitakin satoja yli 10-000, niin pysyy lehtemme tilaajamää-rä siinä määrässä, mihin olemme sen jo kauan toivoneet nousevan. Teis-tä, asiamiehet, riippuu nouseeko To-verittaren tilaajamäärä tuohon kauan toivottuun 10,000:een ja teistä myös-kin riippuu pysykö se siinä. Toi-von, että te otatte tämän asian oikein kunnia-asiakseen.

Eritoten on kaikkien toverittariem-me riennettävä avustamaan Toverin ja Toverittaren lehtiliikettä tänä ki-reänä aikana, jolloin porvarit lain-laadinnan ja muiden toimenpiteiden avulla koettavat saada tätä liikettä sulkemaan ovensa. Se kamppailu, mitä lehtiliikkeenme saa nyt käydä porvarien mahtia vastaan, käy liian raskaaksi jos eivät toverittaretkin ole mukana avustamassa tässä kamppai-lussa. Apunne voitte antaa kolmel-lakin tavalla. Ensinnäkin hankkimal-la tukuttain tilauksia Toverittarelle, toiseksi avustamalla sitä kirjoituksilla ja kolmanneksi ostamalla osakkeita Toverin ja Toverittaren omaan kotiin.

Juuri umpeen kuluneella hakuajal-la ei ilmestynyt yhtään hakijaa Tove-rittaren toimittajaksi, joten hakuai-koa on jatkettu.

Vaikka emme nyt olisikaan femi-nisti-kiihkoilijoita, niin olemme kai yksimielisiä siitä, että Toverittaren toimittajana saisi olla nainen, eikä mies, kuten arvellaan jouduttavan valitsemaan, jos kukaan naisistamme ei tätä tointa hae. Toverittaret! Tei-dän joukossanne, varsinkin idässä piin, on useita varmasti kykeneviä tämän toimen täyttäjiksi. Enemmän iteluottamusta vain, siskot! Pois arkuus!

M. N.

Kirjeenvaihtajille ja asiamiehille!

Älkää osottako koskaan tilauksia toimitukselle, vaan konttoriin. Tilaukset pitäisi aina lähettää osotteella: Toverittaren konttori. Ja lehdelle osotetut kirjoitukset ja paikkakunta-kirjeet on osotettava: Toverittaren toimitus, eikä toimittajalle persoonal-lisesti. Tämä on tärkeä vääpymisten ja sekaannusten välttämiseksi.

Selma Jokelan avusta-
minen

Joitakin päiviä takaperin lähetti Astorian ja Portlandin sosialistias-tojen valitsema avustuskomitea ke-räyslistoja useimmille Amerikan suu-remmaille S. S. Osastoille, tarkotuksel-la hankkia varoja yllämainitun to-verittaren avustamiseksi. Olisi toi-vottavaa ettei näitä listoja missään osastossa hyljättäisi, sillä, kuten lis-tojen otsikkokirjoituksesta selvenee, on mainittu toveritar siinä tilassa että avustus on ehdottomasti tarpeen.

Miehensä kuoltua jäi Selma Jokela-McCone aivan varattomana kahden pienen lapsen kanssa Portlandiin, Ore. ja on hänen asemansa ollut siinä mää-rin säälittävä että jokainen joka sen on tiennyt, ei ole voinut tulla muu-hun päätökseen kuin siihen että hän-tä olisi avustettava. Ja kun asian-omaisella ei ole täällä erittäin pal-jon persoonallisia tuttavita ja kun hän kirjoitustensa ja työskentelynsä kaut-ta Toverittaren ja Raivaajan toimi-tuksissa on tullut laajemmin tunne-tuksi, päätettiin listoja lähettää laa-jemmille alueille että keräys jotakin tuottaisi ja auttaisi häntä pelastu-maan suoranaisesti nälkäkidutukse-sta. Jos varoja saataisiin joku määrä koelle, voisi hän ottaa täydellisen kurssin hieromisessa, jota hän on jo jonkun aikaa harjoitellut, ja siten päästä käsiksi työhön jolla hän myö-hemmin voisi huolehtia itsestään ja kahdesta lapsestaan, joiden hoitami-nen nyt estää hänet menemästä tun-tityöhön, tai muuhun sellaiseen mis-

tä tarpeelliset tulot saisi. Tehkääm-me siis pikku palvelus jokainen koh-daltamme pulaan joutuneelle tove-rittarelle. Rahat ja listat olisi pa-lautettava listoissa olevalla osotteella. Astorian ja Portlandin osaston avustuskomitea.

ELÄMÄN HYÖRINÄSTÄ

Työläisnaisten elämästä — kas-sinä juttu, joka on meille i-mankin liian tuttua, tarvitsemat-ta sitä enää lukea mistään kir-jasta tai lehdestä. Vaan työläis-naistenkin mielessä on usein aja-rus, että pitäisi oikein jotakin pörrellä elämän vaiheita muis-tiin kerättyjä huomioita, vaan mitenkähän mahtaisi saada aja-tuskykynsä koelle sen verran, että voisi yhdistää jotain koko-naiseksi jutelmaksi.

Niin, siinäpä se onkin, miu-rskon, yksi syy meidän naisten niinkutsuttuun vähihoitamattö-myyteen esim. omaa lehdeämme, Toveritarta kohtaan. Emme u-seinkaan, parhaalla tahdollam-mekaan jaksa ajatella pienillä lepoheikkilämme, muuta kuin tuota ainaista parsimista ja paik-kaamista ja pesemistä, jota meil-lä suuriperheisillä työläisäideil-lä riittää, oli pyhä tahi arkipäi-vä. Aherra aina vaan, aina on pikku Pekan sukassa reikä, aina Annin mekosta napit pudoneet, ja vaikka kuinka ahertuisit, et koskaan saa pienintäkään lepo-hetkeä.

On tietysti taas toisia työläis-äitejä, joilla ei ole suurta per-hettä, ja niin ollen heille jää ai-laa itsensä kehittämiseksi, ja on ilahduttava ilmiö että lehdes-sämme on paljo kirjoituksia juu-ri meidän keskuudestamme, jot-ka emme ole mitään erityisen oppineita, vaan uskallamme pür-tää omaan lehteemme juuri meille kuuluvia elämän tämän-päiväisiä kysymyksiä. Pelko että kyhäyksemme joutuisi pa-perikoriin, ei saisi lamaanuttua ketään, vaan pitäisi yrittää, sitte sen näkisi miten siinä käy ja yrittää yhä uudestaan. —

Toverittaremme on tehnyt val-listavaa työtä meidän naisten keskuudessa. Uskon että joka kerran on lehden tilannut, halua sen myöskin pitää. Luokkatunne kun kerran herää, niin se jatkuvasti vaatii selityksiä kysymyksille, joita emme omas-sa päässämme voi tyydyttävästi ratkaista, ja joita juuri leh-temme selostelee.

Toivon että lehtemme tilaa-ja-määrä kohoaisi tuohon 10,000, joka on ollut jo kauan vireillä vaan ei ole tullut valmista. On melkein pä häpeä että on naisia, jotka eivät tule tilanneeksi omaa lehdeänsä, kun sen hintakin on niin alhainen. Tulista toiminta-intoa kaikille työläistövereille
—a—

RAVITSE PÄÄTÄSI

Kirj. Eugene V. Debs.

Normaalihemisellä on tavallisesti pää ja kaksi kättä, jotka ymmärtävät toisiaan täydellisesti. Kädet tekevät kaiken mitä pää käsksee niitä teke-mään. Mutta niin tapahtuu usein — miksi, se on aina ollut salaisuus — että ihmisten kädet tottelevat muutamien harvojen pään määrä-yksiä. Se on todellakin omituinen asia-tila. Ja väittää, että se sellai-nen olisi Luojan suunnitelma, on mel-kein samaa kuin panna hänet koko-naan pois viralta. Sillä jos Luoja tarkoitti ihmisen luodessaan, että he olisivat toisten ihmisten käsiä, niin miksi ei hän luonut ihmistä heti al-kujan päätteeksi? Varmaankaan hän ei tarkottanut ihmisen päästä jok-

sikin nupiksi, johon voidaan asettaa hattu! Mutta syy ei ole luomisen järjestyksessä, vaan sen käytäntöön-panossa, tai toisin sanoen siinä, ettei luomisen järjestyttä panna käytän-töön.

Ihmisen pää, asetettu niin, että se näkee, valaisee tietä ruumiille ja va-roittaa sitä vaaroista. Kuinka ihail-tavaa on, että juuri tämä torni on jär-jen työssä ja näön valotorni. Tässä, aivotsoon sijoitettuna, on myöskin ihmisen hieno ajatuskoneisto. Ihmeellinen koneisto! Siihen keskit-tyvät kaikki ruumiin tarpeet, sekä mielen ja sielun pyrkimykset, ja tä-sä tehdään kaikki ihmisen ruumiin ja sielun toiminnan suunnitelmat ja määräykset ja lähetetään käsil-le se-ikä muille ruumiin elimille.

Mutta, entäpä kun itse järki on laiminlyöty? Mikä on seurauksena siitä kun järjeltä puuttuu kunnoi-lista ravintoa? Pimeys, valon sam-muminen. Valotorni kyllä olisi mut-ta sen valo on sammunut. Yhtä varmasti kuin ruumis kuhtuu ja kuolee sopivan ravinnon puutteessa, kuhtuvat aivotkin vähitellen ja vih-doin lakkaavat ravinnon puutteessa täyttämästä tehtävään. Jokaisen ih-misen pitäisi siis ravita henkistä or-ganismiansa hyvällä ja virkistävällä ravinnolla. Ellei hän tätä tee, jou-tuu hän kärsimään tuskaa ja häpeää kunnes hänelle aukeaa hauta sulke-akseen poveensa yhden niistä luke-mattomista elämän kurjuuden äänet-tömistä todistajista.

"Ravitse päätäsi", on jokseenkin karkea lause, mutta siihen sisältyy koko se tärkeä ajatus. Ravitse pää-täsi! Ruoki järkäsi! Kehitä ymmär-rystäsi! Kehitä mieltäsi! Kaikki nämä lauseet sisältävät yhden ja saman tärkeän asian, minkä parikymmentä miljoonaa ihmistä Yhdysvalloissa, joita kutsutaan "käiksi", tulisi käsit-tää.

Kapitalistista ei tule teollisuuspääl-likköä oman päänsä ja omien käsiensä käytön tähden. Eipä suinkaan: hän käyttää suurten ihmisjoukkojen käsiä, joilla ei ole omaa päätänsä, tai jotka ovat lyöneet oman päänsä niin kauan laimin, että ne kelpaavat ai-noastaan valaisemaan heidän käsiensä orjan tehtävissä.

Kuulehan hetkenen, siinä miljoona-päinen työn jättiläinen!

Sinulla on voimaa katkaista or-juuskahleesi. Sinun tarvitsee ainoas-taan virittää valon liekki pimentyis-sä aivoisiasi ja ravita sitä pyhää tul-ta. Omata jättiläisen voima ja kyy-ristyä kuitenkin kääpiön ivan edes-sä, ei ole sinun onnettomuutesi, vaan häpeäsi. Häpeän tulisi pitää kasvosi yhtä mustana kuin ovat kätesi. Si-nulla ei ole syytä madella nöyränä; sinulla on voimaa seisokkin. Sinä et tarvitse herraa; ole oma herrasi. Lakkaa kerjulemästä ja auta itse it-seäsi. Tämä mailma kuuluu sinulle, ja jos se ei ole ihana jokaiselta atoomiltaan, jos ei se ole onnekas jokai-selta henkyykseltään, jos ei se ole ylevä jokaiselta vaikuttimeltaan, on se siksi, että sinun vuositoja ke-stänyt alhainen ja raaka laiminlyön-tisi on sen rumentanut.

Katso kyhmyisiä käsiäsi ja lue niis-tä pitkäaikaisen orjuutesi historia! Se on purretty niihin tuskaista väri-sevillä kuvioilla, se on kirjoitettu nii-hin kurjuuden ja kuoleman kirjai-nilla!

Niin, katsokaa käsiämme, te mil-joonat ihmisolennot, jotka tunnetaan nimellä "kädet", joita kohdellaan kuin pelkkiä käsiä syystä, että te olette hyljänneet omat päännne ja liittäneet itsenne herrojenne päihin, jotta he voisivat näyttää yhäkyläi-syydessä minkä te olette toivottomuu-dessa kyläneet!

Noista käsiämme, joita te olette väärinkäyttäneet, te voitte lukea pään-ne tuomion, minkä te olette hyljän-neet. Sillä sammuttua järjen valo, on tehdä käsiämme rikollisia. Työn